

Wiadomości Numizmatyczne, R. LXIII, 2019, z. 207

**Wystawa *Uwaga! Falszerstwo*
19.09.2019–31.05.2020
Muzeum im. Emeryka Hutten-
Czapskiego — Oddział Muzeum
Narodowego w Krakowie**

19 września 2019 roku została otwarta w Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego nowa wystawa czasowa, prezentująca dotąd nieeksponowaną część kolekcji Gabinetu Numizmatycznego. Poświęcona została tematyce fałszowania monet i bank-

notów, zarówno na szkodę emitentów, jak i kolekcjonerów. Kolekcja pieniądza fałszywego, przechowywana w Pałacyku Czapskich, liczy obecnie niemal 7 tysięcy egzemplarzy i ciągle się powiększa. Fałszerstwa z epoki wchodziły w skład przekazywanych do niego wielkich zbiorów, jak kolekcja Emeryka Hutten-Czapskiego (1828–1896) czy Zygmunta Zakrzewskiego (1867–1951). Były one włączane przez ich twórców świadomie, zgodnie z zaleceniem znakomitego numizmatyka

Wystawa *Uwaga! Falszerstwo*. Fot. Piotr Idem

Karola Beyera (1818–1877), by zbiór ukazywał poza „blaskami” także „cienie numizmatyki”. Znajdowały się w nich również fałszerstwa wytwarzane na szkodę kolekcjonerów, z których te, właściwie zidentyfikowane już w XIX wieku, pozostawiano jako ciekawostkę lub przestrożę dla kolejnych pokoleń. Z kolei inne, nierozpoznane, tkwiły w zbiorze przez dziesiątki lat, by w końcu dzięki docieklivości badaczy ulec zdemaskowaniu. Trzon dzisiejszej kolekcji pieniądza fałszywego stanowi liczący 4,5 tysiąca monet dar Lecha Kokocińskiego.

Na wystawie można zobaczyć wybór obiektów z tego zespołu, od antyku po czasy współczesne (początek lat 90. XX wieku). W części poświęconej monetom antycznym zwracają uwagę znakomite, bite w srebrze i złocie bułgarskie naśladownictwa i fałszerstwa, które wyszły m.in. z warsztatu Slaveya Petrova, oraz niegdyś uważane za fałszyki renesansowe medale imitujące rzymskie monety, tzw. padowana (z kolekcji Lecha Kokocińskiego)¹. Licznie reprezentowane są fałszerstwa monet okresu średniowiecza, jak i czasów nowożytnych. Zobaczyć można numizmaty zwane „bekerami”, wytwarzane przez słynnego niemieckiego fałszerza Karla Wilhelma Beckera (1772–1830), który prowadził znany dom antykwareczny o nieposzlakowanej opinii. Znalazł się także wybór monet, jak i stempli do ich bicia, wykonanych przez Józefa Majnerta (1813–1879), a także bite w złocie dzieła działającej w XIX wieku spółki Hausmanna, Fajna i Igla. Na wystawie znalazły się również fragmenty fałszerskich skarbów.

Przegląd przez historię fałszowania pieniądza kończą niezwykle interesujące obiekty z okresu II Rzeczypospolitej i Polski Rzeczypospolitej Ludowej, a także produkowane dziś masowo w Chinach kopie monet historycznych. Dzisiejszą, kolekcjonerską rzeczywistość obrazują współczesne przykłady zaawansowanych i bardzo niebezpiecznych modyfikacji monet okresu międzywojennego.

Prezentowany jest także wybór fałszyfikatów pieniądza papierowego, od współczesnych fałszerstw biletów insurekcji kościuszkowskiej, przez te wykonywane w 20-leciu międzywojennym i w czasie II wojny światowej.

*Kuratorzy wystawy
Anna Bochnak, Mateusz Woźniak*

¹ Kuratorzy wystawy dziękują za udostępnienie na wystawę obiektów Panom: Lechowi Kokocińskiemu, Andrzejowi Gilowi, Ludwikowi Litewce oraz firmie Gabinet Numizmatyczny Damian Marciniak.